

4. PRAETEREA. Omnia sacramenta ordinant ad aeternam remunerationem: sed in formis aliorum sacramentorum non fit mentio de remuneratione; ergo nec in forma hujus sacramenti deberet de ea fieri mentio, sicut fit cum dicitur: « Habiturus partem, si fideliter, etc. ».

RESPONDEO dicendum, quod hoc sacramentum principaliter consistit in potestate tradita: potestas autem a potestate traducitur, sicut simile ex simili; et iterum potestas per usum innotescit, quia potentiae notificantur per actus; et ideo in forma ordinis exprimitur usus ordinis per actum qui imperatur, et exprimitur traductio potestatis per imperativum modum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod alia sacramenta non ordinantur principaliter ad effectus similes potestati, per quam sacramenta dispensantur, sicut hoc sacramentum; et ideo in hoc sacramento est quasi quaedam communicatio univoca: unde in aliis sacramentis exprimitur aliquid ex parte divinae virtutis, cui effectus sacramenti assimilatur, non autem in hoc sacramento.

AD SECUNDUM dicendum, quod propter causam specialem hoc sacramentum prae caeteris per modum quendam imperativum exhibetur; quamvis enim in episcopo, qui est minister hujus sacramenti, non sit auctoritas respectu collationis hujus sacramenti; tamen habet aliquam potestatem respectu potestatis ordinis, quae confertur per ipsum, inquantum haec potestas a sua potestate derivatur.

AD TERTIUM dicendum, quod usus potestatis est effectus potestatis in genere causae efficientis, et sic non habet, quod in definitione ordinis ponatur: sed est quodammodo causa in genere causae finalis; et ideo secundum hanc rationem poni potest in definitione ordinis.

AD QUARTUM dicendum, quod aliter se habet in hoc, et in aliis sacramentis; nam per hoc sacramentum confertur officium aliquod, vel potestas aliquid faciendi, et ideo convenienter fit mentio remunerationis acquirendae, si fideliter administraretur: sed in aliis non confertur simile officium, vel similis potestas ad agendum, et ideo in illis nulla remunerationis mentio fit. Ad alia igitur sacramenta velut passive quodammodo se habet suscipiens, quia recipit ea propter proprium statum perficiendum tantum: sed ad hoc sacramentum se habet quodammodo active, quia illud suscipit propter hierarchicas functiones in Ecclesia exercendas: unde quamvis alia eo ipso quod gratiam conferunt, ordinant ad salutem, proprie tamen ad remunerationem non ordinant, sicut hoc sacramentum.

ARTICULUS V.

139

UTRUM HOC SACRAMENTUM HABEAT MATERIAM.

AD QUINTUM sic proceditur. Videtur, quod hoc sacramentum non habeat materiam, quia in omni sacramento, quod habet materiam, virtus operans in sacramento est in materia: sed in rebus materialibus, quae hic adhibentur, sicut sunt claves, candelabra, et hujusmodi, non videtur esse aliqua virtus sanctificandi; ergo non habet materiam.

2. PRAETEREA. In isto sacramento confertur plenitudo gratiae septiformis, ut in litera dicitur (4. Dist. 24.), sicut in confirmatione: sed materia confirmationis praeexigit sanctificationem; cum ergo ea quae in hoc sacramento videntur esse materialia, non sint praesantificata, videtur quod non sint materia hujus sacramenti.

3. PRAETEREA. In quolibet sacramento habente materiam requiritur contactus materiae ad eum, qui suscipit sacramentum: sed, ut a quibusdam dicitur, contactus ditorum materialium ad eum qui suscipit sacramentum, non est de necessitate sacramenti, sed solum porrectio; ergo praedictae res materiales non sunt materia hujus sacramenti.

SED CONTRA est, quod omne sacramentum consistit in rebus, et in verbis: sed res in quolibet sacramento sunt materia ipsius; ergo et res, quae in hoc sacramento adhibentur, sunt materia hujus sacramenti.

Praeterea. Plus requiritur ad dispensandum sacramenta, quam ad suscipiendum: sed baptismus, in quo datur potestas ad suscipiendum sacramenta, indiget materia; ergo et ordo, in quo datur potestas ad ea dispensanda.

RESPONDEO dicendum, quod materia in sacramentis exterius adhibita significat virtutem in sacramentis agentem ab extrinseco omnino advenire: unde cum effectus proprius hujus sacramenti, scilicet character, non percipiatur ex aliqua operatione ipsius, qui ad sacramentum accedit, sicut erat in poenitentia, sed omnino ex intrinseco adveniat, competit ei materiam habere: tamen diversimode ab aliis sacramentis, quae materiam habent, quia hoc quod confertur in aliis sacramentis, derivatur tantum a Deo, non a ministro, qui sacramentum dispensat: sed illud quod in hoc sacramento traditur, scilicet spiritualis potestas, derivatur etiam ab eo qui sacramentum dat, sicut potestas imperfecta a perfecta. Et ideo efficacia aliorum sacramentorum principaliter consistit in materia, quae virtutem divinam et significat, et continet, ex sanctificatione per ministrum adhibita: sed efficacia hujus sacramenti principaliter residet penes eum, qui sacramentum dispensat. Materia autem adhibetur magis ad demonstrandam potestatem, quae traditur particulariter ab habente eam complete, quam ad potestatem causandam; quod patet ex hoc, quod materia competit usui potestatis.

Et per hoc patet solutio AD PRIMUM.

AD SECUNDUM dicendum, quod materiam in aliis sacramentis oportet sanctificari, propter virtutem quam continet; sed non est ita in proposito.

AD TERTIUM dicendum, quod sustinendo illud dictum, ex dictis (*in corp. art.*) apparet causa ejus; quia enim potestas ordinis accipitur a ministro, sed non a materia, ideo porrectio materiae magis est de essentia sacramenti, quam tactus: tamen ipsa verba formae videntur ostendere, quod tactus materiae sit de essentia sacramenti, quia dicitur: « Accipe hoc, vel illud ».

QUAESTIO XXXV.

DE EFFECTU HUIUS SACRAMENTI,
IN QUINQUE ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de effectu hujus sacramenti.

Circa quod quaeruntur quinque.

Primo. Utrum in sacramento ordinis conferatur gratia gratum faciens.
Secundo. Utrum imprimatur character quantum ad omnes ordines.

2. PRAETEREA. I. Petr. 3.: *Parati semper ad satisfactionem omni poscenti vos rationem de ea, quae in vobis est, fide, et spe*: sed reddere de his rationem, quae sunt fidei, et spei, est illorum qui perfectam scientiam sacrarum Scripturarum habent; ergo talem scientiam debent habere illi qui ponuntur in ordinibus, quibus verba praedicta dicuntur.

3. PRAETEREA. Nullus congrue legit, quod non intelligit, quia « legere, et non intelligere, negligere est », ut dicit Cato (*in Rudiment.*): sed ad lectorem, qui est quasi infimus ordo, pertinet vetus Testamentum legere, ut in litera dicitur (*4. Dist. 24.*); ergo ad eum pertinet habere totius veteris Testamenti intellectum, et multo fortius ad alios superiores ordines.

SED CONTRA est, quod multi promoventur ad sacerdotium, qui penitus de talibus nihil sciunt, etiam in religionibus multis; ergo videtur, quod talis scientia non requiratur.

Praeterea. In Vitis Patrum legitur, aliquos simplices monachos ad sacerdotium promotos, qui erant sanctissimae vitae; ergo non requiritur praedicta scientia in ordinandis.

RESPONDEO dicendum, quod in quolibet actu hominis, si debeat esse ordinatus, oportet quod adsit directio rationis: unde ad hoc quod homo ordinis officium exequatur, oportet quod habeat tantum de scientia, quod sufficiat ad hoc quod dirigatur in actu ordinis illius: et ideo talis scientia requiritur in eo, qui debet ad ordines promoveri, et non ut universaliter in tota sacra Scriptura sit instructus, sed plus, vel minus, secundum quod ad plura, vel pauciora se ejus officium extendit; scilicet ut illi qui aliis praepointur curam animarum suscipientes, sciant ea quae ad doctrinam fidei, et morum pertinent; et alii sciant ea quae ad executionem sui ordinis spectant.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sacerdos habet *duos* actus: *unum* principale supra corpus Christi verum, et *alterum* secundarium supra corpus Christi mysticum: *secundus* autem actus dependet a *primo*, sed non convertitur; et ideo ad sacerdotium promoventur, quibus committitur primus actus tantum; sicut religiosi, quibus cura animarum non committitur: et a talium ore lex non requiritur, sed solum quod sacramenta conficiant: et ideo talibus sufficit, si tantum de scientia habeant, quod ea quae ad sacramentum perficiendum spectant, rite servare possint. Alii autem promoventur ad alium actum, qui est supra corpus Christi mysticum; et a talium ore populus legem requirit: unde scientia legis in eis esse debet, non quidem ut sciant omnes difficiles quaestiones legis (quia in his debet ad superiores recursus haberi), sed ut sciant ea quae populus debet credere, et observare de lege. Sed ad superiores sacerdotes, scilicet episcopos, pertinet, ut etiam ea quae difficultatem in lege facere possunt, sciant, et tanto magis, quando in majori gradu collocantur.

AD SECUNDUM dicendum, quod ratio reddenda de fide, et spe non est intelligenda talis, quae sufficiat ad probandum, quae fidei, vel spei sunt, cum utrumque de invisibilibus sit; sed ut sciant in communi probabilitatem utriusque ostendere, ad quod non requiritur multum magna scientia.

AD TERTIUM dicendum, quod ad lectorem non pertinet tradere intellectum sacrae Scripturae populo (quia hoc est superiorum ordinum), sed solum pronuntiare; et ideo ab eo non exigitur, quod tantum habeat de scientia, quae sacram Scripturam intelligat, sed solum quod recte pronuntiare sciat: et quia talis scientia de facili addiscitur, et a multis, ideo probabiliter aestimari po-

test, quod ordinatus talem scientiam acquirat, si etiam tunc eam non habeat; maxime si in via ad hoc esse videatur.

ARTICULUS III.

147

UTRUM EX MERITO VITAE ALIQUIS GRADUS ORDINIS CONSEQUATUR.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod ex ipso merito vitae aliquis gradus ordinis consequatur, quia, sicut dicit Chrysost. (*hom. 43. in op. imperf. parum a princ.*), « non omnis sacerdos sanctus est, sed omnis sanctus sacerdos »: sed ex merito vitae aliquis efficitur sanctus; ergo et sacerdos, et multo fortius alios ordines habens.

2. PRAETEREA. In rebus naturalibus ex hoc ipso aliqua in gradu superiori collocantur, quod Deo appropinquant, et magis de ejus bonitatibus participant, ut dicit Dionysius cap. 4. Ecclesiast. Hierar. (*parum a med.*): sed ex merito sanctitatis, et scientiae aliquis efficitur Deo propinquior, et plus de ejus bonitatibus recipiens; ergo ex hoc ipso in gradu ordinis collocatur.

SED CONTRA. Sanctitas semel habita potest amitti: sed ordo semel habitus nunquam amittitur; ergo ordo non consistit in ipso merito sanctitatis.

RESPONDEO dicendum, quod causa debet esse proportionata suo effectui; et ideo sicut in Christo, a quo descendit gratia in omnes homines, oportet, quod sit gratiae plenitudo; ita in ministris Ecclesiae, quorum non est dare gratiam, sed gratiae sacramenta, non constituitur gradus ordinis ex hoc, quod habent gratiam, sed ex hoc, quod participant aliquod gratiae sacramentum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Chrysostomus accipit sacerdotis nomen quantum ad rationem interpretationis, secundum quod sacerdos idem est, quod *sacra dans*: sic enim quilibet justus, in quantum sacramenta alicui in auxilium dat, sacerdotis interpretationem habet: non autem loquitur secundum nominis significationem; est enim hoc nomen *sacerdos* institutum ad significandum eum, qui sacra dat in sacramentorum dispensatione.

AD SECUNDUM dicendum, quod res naturales efficiuntur in gradu superiora, secundum quod in ea agere possunt ex forma sua, et ideo ex hoc ipso quod formam nobiliorem habent, in altiori gradu constituuntur: sed ministri Ecclesiae non proponuntur aliis, ut eis ex propriae sanctitatis virtute aliquid tribuant (quia hoc solius Dei est), sed sicut ministri, et quodammodo instrumenta illius effluxus, qui fit a capite in membra: et ideo non est simile quantum ad dignitatem ordinis, quamvis sit simile quantum ad congruitatem.

ARTICULUS IV.

148

UTRUM PROMOVENS INDIGNOS AD ORDINES PECCET.

AD QUARTUM sic proceditur. Videtur, quod promovens indignos ad ordines non peccet, quia episcopus indiget coadjutoribus in minoribus officiis constitutis: sed non posset eos invenire in sufficienti numero, si talem idoneitatem in eis requireret, qualis a sanctis describitur; ergo si aliquos non idoneos promovet, videtur quod sit excusabilis.

2. PRAETEREA. Ecclesia non solum indiget ministris ad dispensationem spiritualium, sed etiam ad gubernationem temporalium: sed quandoque illi qui non habent scientiam, vel sanctitatem vitae, possunt esse utiles ad gu-

bernationem temporalium, vel propter potentiam saecularem, vel propter industriam naturalem; ergo videtur, quod tales sine peccato possent promoveri.

3. PRAETEREA. Quilibet tenetur peccatum vitare, quantum potest; si ergo episcopus peccat indignos promovens, debet adhibere maximam diligentiam ad sciendum, an illi qui accedunt ad ordines, sint digni, ut fiat diligens inquisitio de moribus, et scientia eorum; quod non videtur alicubi observari.

SED CONTRA. Pejus est promovere malos ad sacra ministeria, quam jam promotos non corrigere: sed Heli mortaliter peccavit, non corrigens filios suos de malitia eorum; unde *cadens retrorsum mortuus est*, ut dicitur 1. Reg. 4.; ergo non sine peccato evadit, qui indignos promovet.

Praeterea. Spiritualia temporalibus sunt praeponenda in Ecclesia: sed mortaliter peccaret, qui res Ecclesiae temporales scienter sub periculo poneret; ergo multo fortius, qui poneret res spirituales sub periculo: sed sub periculo ponit res spirituales quicumque indignos promovet, quia «cujus vita despicitur», ut dicit Gregor. (*hom. 12. in Evang. a princ.*), «restat, ut ejus praedicatio contemnatur», et eadem ratione omnia spiritualia ab eis exhibita; ergo indignos promovens mortaliter peccat.

RESPONDEO dicendum, quod a Domino (*Luc. 12.*) describitur fidelis servus, qui constitutus est *supra familiam suam, ut det illis tritici mensuram*; et ideo infidelitatis reus est, qui alicui supra mensuram ejus divina tradit: hoc autem facit, quicumque indignos promovet, et ideo crimen mortale committit, quasi summo Domino infidelis, et praecipue cum hoc in detrimentum Ecclesiae vergat, et honoris divini, qui per bonos ministros promovetur: esset enim infidelis terreno domino, qui in ejus officio aliquos inutiles poneret.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Deus nunquam ita deserit Ecclesiam suam, quin inveniantur idonei ministri sufficientes ad necessitatem plebis, si digni promoverentur, et indigni expellerentur. Et si non possent tot ministri inveniri, quot modo sunt, melius esset habere paucos ministros bonos, quam multos malos, ut dicit beatus Clemens (*epist. 2. ad Jacob. frat. Dom. ante med. Concil.*).

AD SECUNDUM dicendum, quod temporalia non sunt quaerenda, nisi propter spiritualia: unde omne commodum temporale debet negligi, et omne lucrum sperni, propter spirituale bonum promovendum.

AD TERTIUM dicendum, quod ad minus hoc requiritur, quod nesciat ordinans aliquid contrarium sanctitati in ordinando esse: sed etiam exigitur amplius, ut secundum mensuram ordinis, vel officii injungendi diligentior cura apponatur, ut habeatur certitudo de qualitate promovendorum, saltem ex testimonio aliorum; et hoc est quod Apostolus dicit 1. Tim. 5.: *Manus cito nemini imposueris.*

ARTICULUS V.

149

UTRUM ALIQUIS IN PECCATO EXISTENS POSSIT SINE PECCATO ORDINE SUSCEPTO UTI.

AD QUINTUM sic proceditur. Videtur, quod aliquis in peccato existens possit sine peccato ordine suscepto uti, quia peccat, si non utatur, cum ex officio teneatur; si ergo utendo peccat, non potest peccatum vitare; quod est inconveniens.

2. PRAETEREA. «Dispensatio est juris relaxatio»; ergo quamvis de jure esse: ei illicitum uti ordine suscepto, tamen ex dispensatione ei liceret.

3. PRAETEREA. Quicumque communicat alicui in peccato mortali, peccat mortaliter; si ergo peccator in usu ordinis peccat mortaliter, tunc etiam peccat mortaliter, qui ab eo aliquid divinorum accipit, vel ab eo exigit; quod videtur absurdum.

4. PRAETEREA. Si utendo ordine suo peccat, ergo quilibet actus ordinis, quem facit, est peccatum mortale: et ita cum in una executione ordinis multi actus concurrant, videtur quod multa peccata mortalia committat; quod valde durum videtur.

SED CONTRA est, quod Dionys. in epist. ad Demophilum (*quae est 8. a med.*) dicit: «Talis (scilicet qui non est illuminatus) audax videtur, sacerdotalibus manum apponens; et non timet, neque verecundatur divina praeter dignitatem exequens, et putans Deum ignorare, quae ipse in seipso cognovit; et decipere aestimat falso nomine patrem ab ipso appellatum; et audet ipsius muneris immundas infamias (non enim dicam orationes) super divina signa Christiformiter enuntiare»; ergo sacerdos est quasi blasphemus; et deceptor, qui indigne suum ordinem exequitur, et sic mortaliter peccat; et eadem ratione quilibet alius ordinatus.

Praeterea. Sanctitas vitae requiritur in suscipiente ordinem, ut sit idoneus ad exequendum: sed peccat mortaliter, qui cum peccato mortali ad ordines accedit; ergo multo fortius peccat mortaliter in qualibet executione sui ordinis.

RESPONDEO dicendum, quod lex praecipit (*Deut. 16.*), ut homo *juste ea, quae justa sunt, exequatur*: et ideo quicumque hoc, quod sibi competit ex ordine, facit indigne, quod justum est, injuste exequitur, et contra praecceptum legis facit: ac per hoc mortaliter peccat. Quicumque autem cum peccato mortali aliquod sacrum officium pertractat, non est dubium quin indigne illud faciat; unde patet, quod mortaliter peccat.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod non est perplexus, ut necessitatem peccandi habeat; quia potest peccatum dimittere, vel officium resignare, ex quo obligabatur ad ordinis executionem.

AD SECUNDUM dicendum, quod jus naturale est indispensabile: hoc autem est de jure naturali, ut homo sancta sancte pertractet; et contra hoc nullus potest dispensare.

AD TERTIUM dicendum, quod quamdiu minister Ecclesiae, qui est in peccato mortali, ab Ecclesia sustinetur, ab eo sacramenta ejus subditus recipere debet, quia ad hoc est ei obligatus; sed tamen praeter necessitatis articulum non esset tutum, quod eum induceret ad aliquid sui ordinis exequendum, durante tali conscientia, quod ille in peccato mortali esset; quam tamen depone posset, quia in instanti homo a divina gratia emundatur.

AD QUARTUM dicendum, quod quodcumque homo exhibet se in aliquo actu ut ministrum Ecclesiae, in peccato mortali existens, mortaliter peccat, et toties, quoties hujusmodi actum facit, quia, ut Dionys. dicit cap. 1. Ecclesiast. Hierarch. (*sub fin.*), «immundis nec symbola (idest sacramentalia signa) tangere fas est»; unde quando tangunt res sacras, quasi suo officio utentes, peccant mortaliter. Secus autem esset, si in aliqua necessitate aliquod sacrum contingerent, vel exequerentur in illo casu, in quo etiam laicis liceret; sicut si baptizarent in aliquo articulo necessitatis, vel si corpus Christi in terram projectum colligerent.

Tertio. Utrum character ordinis praesupponat characterem baptismalem.
 Quarto. Utrum praesupponat de necessitate characterem confirmationis.
 Quinto. Utrum character unius ordinis praesupponat de necessitate characterem alterius ordinis.

ARTICULUS I.

140

UTRUM IN SACRAMENTO ORDINIS CONFERATUR
GRATIA GRATUM FACIENS.

(S. Thom. ubi supra, art. 2. q. 1. et seq.).

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod in sacramento ordinis non conferatur gratia gratum faciens, quia communiter dicitur, quod sacramentum ordinis ordinatur contra defectum ignorantiae: sed contra ignorantiam non datur gratia gratum faciens, sed gratia gratis data, quia gratia gratum faciens magis respicit affectum; ergo in sacramento ordinis non datur gratia gratum faciens.

2. PRAETEREA. Ordo distinctionem importat: sed membra Ecclesiae non distinguuntur per gratiam gratum facientem, sed secundum gratiam gratis datam, de qua dicitur 1. Corinth. 12.: *Divisiones gratiarum sunt*; ergo in ordine non datur gratia gratum faciens.

3. PRAETEREA. Nulla causa praesupponit effectum suum: sed in eo qui accedit ad ordines, praesupponitur gratia, per quam fit idoneus ad susceptionem ordinis; ergo talis gratia non confertur in ordinis collatione.

SED CONTRA. Sacramenta novae legis efficiunt quod figurant: sed ordo per numerum septenarium significat septem dona Spiritus Sancti, ut in litera dicitur (4. Dist. 24.); ergo dona Spiritus Sancti, quae non sunt sine gratia gratum faciente, in ordine dantur.

Praeterea. Ordo est sacramentum novae legis: sed in definitione talis sacramenti ponitur, ut causa gratiae existat; ergo causat gratiam in suscipiente.

RESPONDEO dicendum, quod *Dei perfecta sunt opera*, ut dicitur Deut. 32.; et ideo cuiusque datur potentia aliqua divinitus, dantur etiam ea, per quae executio illius potentiae possit congrue fieri. Et hoc etiam in naturalibus patet, quia animalibus dantur membra, quibus potentiae animae possunt exire in actus suos, nisi sit defectus ex parte materiae: sicut autem gratia gratum faciens est necessaria ad hoc, quod homo digne sacramenta recipiat, ita etiam ad hoc, quod homo digne sacramenta dispense; et ideo sicut in baptismo, per quem fit homo susceptivus aliorum sacramentorum, datur gratia gratum faciens, ita in sacramento ordinis, per quod homo ordinatur ad aliorum sacramentorum dispensationem.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod ordo datur non in remedium unius personae, sed totius Ecclesiae; unde quod dicitur contra ignorantiam dari, non est intelligendum ita, quod per susceptionem ordinis pellatur ignorantia in suscipiente; sed quia suscipiens ordinem praeficitur ad pellendam ignorantiam in plebe.

AD SECUNDUM dicendum, quod quamvis dona gratiae gratum facientis communia sint omnibus membris Ecclesiae, tamen illorum donorum, secundum quae attenditur distinctio in membris Ecclesiae, idoneus susceptor aliquis esse

non potest, nisi charitas adsit; quae quidem sine gratia gratum faciente esse non potest.

AD TERTIUM dicendum, quod, ad idoneam executionem ordinum non sufficit bonitas qualiscumque, sed requiritur bonitas excellens: ut sicut illi qui ordinem suscipiunt, super plebem constituuntur grado ordinis, ita et superiores sint merito sanctitatis. Et ideo praeexigitur gratia, quae sufficiat ad hoc, quod digne connumerentur in plebe Christi: sed confertur in ipsa susceptione ordinis amplius gratiae munus, per quod ad majora reddantur idonei.

ARTICULUS II.

141

UTRUM IN SACRAMENTO ORDINIS IMPRIMATUR CHARACTER
QUANTUM AD OMNES ORDINES.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod in sacramento ordinis non imprimatur character quantum ad omnes ordines, quia ordinis character est quaedam spiritualis potestas: sed quidam ordines non ordinantur nisi ad quosdam actus corporales, scilicet ostiarii, vel acolythi; ergo in his non imprimatur character.

2. PRAETEREA. Omnis character est indelebilis; ergo per characterem homo ponitur in tali statu, a quo non possit recedere: sed illi qui habent aliquos ordines, possunt licite redire ad laicatum; ergo non imprimatur character in omnibus ordinibus.

3. PRAETEREA. Per characterem homo adscribitur ad aliquid sacrum dandum, vel suscipiendum: sed ad susceptionem sacramentorum homo sufficienter ordinatur per characterem baptismalem: dispensator autem sacramentorum non constituitur homo, nisi in ordine sacerdotali; ergo in aliis ordinibus non imprimatur character.

SED CONTRA. Omne sacramentum, in quo non imprimatur character, est iterabile: sed nullus ordo est iterabilis; ergo in quolibet ordine imprimatur character.

Praeterea. Character est signum distinctivum: sed in quolibet ordine est aliqua distinctio; ergo quilibet ordo imprimit characterem.

RESPONDEO dicendum, quod circa hoc fuit triplex opinio: quidam enim dixerunt, quod in solo ordine sacerdotali character imprimatur; sed hoc non est verum, quia actum diaconi nullus potest exercere licite, nisi diaconus: et ita patet, quod habet aliquam spiritualem potestatem in dispensatione sacramentorum, quam alii non habent. Et propter hoc alii dixerunt, quod in sacris ordinibus imprimatur character, non autem in minoribus: sed hoc iterum nihil est, quia per quemlibet ordinem aliquis constituitur supra plebem in aliquo gradu potestatis ordinatae ad sacramentorum dispensationem: unde cum character sit signum distinctivum ab aliis, oportet quod in omnibus character imprimatur: cuius etiam signum est, quod perpetuo manent, et nunquam iterantur; et haec est tertia opinio, quae communior est.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod quilibet ordo vel habet actum circa ipsum sacramentum, vel ordinat [al. ordinatum] ad sacramentorum dispensationem, sicut ostiarii habent actum admittendi homines ad divinorum sacramentorum inspectionem, et sic de aliis; et ideo in omnibus requiritur spiritualis potestas.

AD SECUNDUM dicendum, quod quantumcumque homo ad laicatum se transferat, semper tamen manet in eo character; quod patet ex hoc, quod si ad clericatum revertatur, non iterum ordinem, quem habuerat, suscipit.

AD TERTIUM dicendum, sicut AD PRIMUM.

ARTICULUS III.

147

UTRUM CHARACTER ORDINIS PRAESUPPONAT
CHARACTEREM BAPTISMALEM.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod character ordinis non praesupponat characterem baptismalem, quia per characterem ordinis homo efficitur dispensator sacramentorum, per characterem baptismalem susceptivus eorumdem: sed potestas activa non praesupponit de necessitate passivam, quia potest esse sine ea, sicut patet in Deo; ergo character ordinis non praesupponit de necessitate characterem baptismalem.

2. PRAETEREA. Potest contingere, quod aliquis non sit baptizatus, qui se baptismatum existimat probabiliter: si ergo talis ad ordines accedat, non consequetur characterem ordinis, si character ordinis praesupponit characterem baptismalem: et sic ea quae faciet vel in consecratione, vel in absolutione, nihil erunt; et in hoc Ecclesia decipietur, quod est inconveniens.

SED CONTRA. Baptismus est janua sacramentorum; ergo cum ordo sit quoddam sacramentum, praesupponit baptismum.

RESPONDEO dicendum, quod nihil potest aliquis recipere, cujus receptivam potentiam non habet: per characterem autem baptismalem efficitur homo receptivus aliorum sacramentorum: unde qui characterem baptismalem non habet, nullum aliud sacramentum recipere potest; et sic character ordinis baptismalem characterem praesupponit.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod in eo qui habet potentiam activam a se, potentia activa non praesupponit passivam: sed in eo qui habet potentiam activam ab alio, praeexigitur ad potentiam activam potentia passiva, quae recipere possit potentiam activam.

AD SECUNDUM dicendum, quod talis, si ad sacerdotium promoveatur, non est sacerdos, nec conficere potest, nec absolvere in foro poenitentiali; unde secundum canones debet baptizari, et iterato ordinari, sicut dicitur extra, De presbytero non baptizato (*cap.: Si quis, et cap.: Veniens*): et si etiam in episcopum promoveatur, illi, quos ordinat, non habent ordinem. Sed tamen pie credi potest, quod quantum ad ultimos effectus sacramentorum, summus sacerdos suppleret defectum, et quod non permitteret hoc ita latere, quod Ecclesiae posset periculum imminere.

ARTICULUS IV.

143

UTRUM CHARACTER ORDINIS PRAESUPPONAT DE NECESSITATE
CHARACTEREM CONFIRMATIONIS.

AD QUARTUM sic proceditur. Videtur, quod ordo praesupponat de necessitate characterem confirmationis, quia in his quae sunt ordinata ad invicem, sicut medium praesupponit primum, ita ultimum praesupponit medium: sed

character confirmationis praesupponit baptismalem quasi primum; ergo character ordinis praesupponit characterem confirmationis, quasi medium.

2. PRAETEREA. Qui ad alios confirmandos ponuntur, maxime debent esse firmi: sed illi qui sacramentum ordinis suscipiunt, sunt aliorum confirmatores; ergo ipsi maxime debent habere sacramentum confirmationis.

SED CONTRA. Apostoli receperunt potestatem ordinis ante ascensionem, Joan. 20., ubi dictum est eis: *Accipite Spiritum Sanctum*: sed confirmati sunt post ascensionem per adventum Spiritus Sancti; ergo ordo non praesupponit confirmationem.

RESPONDEO dicendum, quod ad susceptionem ordinis praeexigitur aliquid de necessitate sacramenti, et aliquid quasi de congruitate: de necessitate enim sacramenti exigitur, quod ille qui accedit ad ordines, sit ordinis susceptivus, quod competit ei per baptismum; et ideo character baptismalis praesupponitur de necessitate sacramenti, ita quod sine eo sacramentum ordinis conferri non potest: sed de congruitate requiritur omnis perfectio, per quam aliquis reddatur idoneus ad executionem ordinis, et unum de istis est, ut sit confirmatus; et ideo de congruitate character ordinis characterem confirmationis praesupponit, et non de necessitate.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod non est similis habitudo hujus medii ad ultimum, et primi ad medium, quia per characterem baptismalem fit homo susceptivus sacramenti confirmationis; non autem per characterem confirmationis fit homo susceptivus sacramenti ordinis, et ideo non est similis ratio.

AD SECUNDUM dicendum, quod illa ratio procedit de idoneitate quantum ad congruitatem.

ARTICULUS V.

144

UTRUM CHARACTER UNIUS ORDINIS DE NECESSITATE PRAESUPPONAT
CHARACTEREM ALTERIUS ORDINIS.

AD QUINTUM sic proceditur. Videtur, quod character unius ordinis praesupponat de necessitate characterem alterius ordinis, quia major est convenientia ordinis ad ordinem, quam ordinis ad aliud sacramentum: sed character ordinis praesupponit characterem alterius sacramenti, scilicet baptismi; ergo multo fortius character unius ordinis praesupponit characterem alterius.

2. PRAETEREA. Ordines sunt quidam gradus: sed nullus potest pervenire ad posteriorem gradum, nisi prius conscenderit ad priorem; ergo nullus potest accipere characterem ordinis sequentis, nisi prius acceperit ordinem praecedentem.

SED CONTRA. Si omittatur aliquid in sacramento, quod sit de necessitate sacramenti, oportet quod sacramentum iteretur: sed si aliquis accipiat sequentem ordinem, praetermisso primo, non reordinatur, sed confertur ipsi quod deerat, secundum statuta canonum (*cap.: Tuas litteras, de Clerico per salt. prom.*); ergo praecedens ordo non est de necessitate sequentis.

RESPONDEO dicendum, quod non est de necessitate superiorum ordinum, quod aliquis minores ordines prius habeat, quia potestates sunt distinctae, et una, quantum est de sui ratione, non requirit aliam in eodem subjecto; et ideo etiam in primitiva Ecclesia aliqui ordinabantur in presbyteros, qui prius inferiores ordines non susceperant; et tamen poterant omnia, quae in inferiores ordines possunt, quia inferior potestas comprehenditur in superiori

virtute, sicut sensus in intellectu, et ducatus in regno. Sed postea per constitutionem Ecclesiae determinatum est, quod ad majores ordines se non ingerat, qui prius minoribus officiis se non humiliavit; et inde est, quod qui ordinantur per saltum, secundum canones (*loc. cit.*), non reordinantur, sed id quod omissum fuerat de praecedentibus ordinibus, eis confertur.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod magis conveniunt ordines ad invicem secundum similitudinem speciei, quam ordo cum baptismo: sed secundum proportionem potentiae ad actum magis convenit baptismus cum ordine, quam ordo cum ordine, quia per baptismum acquirit homo potentiam passivam recipiendi ordines, non autem per ordinem inferiorem datur potentia passiva recipiendi majores ordines.

AD SECUNDUM dicendum, quod ordines non sunt gradus, qui occurrant in actione una, vel in uno motu, ut oporteat ad ultimum per primum devenire, sed sunt sicut gradus in diversis rebus constituti, sicut est gradus inter hominem, et angelum: non oportet autem, quod ille qui sit angelus, prius fuerit homo. Similiter etiam sunt gradus inter caput, et omnia membra corporis: nec oportet, quod illud quod est caput, prius fuerit pes; et similiter est in proposito.

QUAESTIO XXXVI.

DE QUALITATE SUSCIPIENTIUM HOC SACRAMENTUM, IN QUINQUE ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de qualitate suscipientium hoc sacramentum.

Circa quod quaeruntur quinque.

- Primo. Utrum in suscipientibus hoc sacramentum requiratur bonitas vitae.
Secundo. Utrum requiratur scientia totius sacrae Scripturae.
Tertio. Utrum ex ipso merito vitae aliquis ordinis gradus consequatur.
Quarto. Utrum promovens indignos ad ordines peccet.
Quinto. Utrum aliquis in peccato existens possit sine peccato ordine suscepto uti.

ARTICULUS I.

145

UTRUM IN SUSCIPIENTIBUS ORDINEM REQUIRATUR BONITAS VITAE.

(*S. Thom. ubi sup. art. 3. q. 1. et seq.*)

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod in suscipientibus ordines non requiratur bonitas vitae, quia per ordinem aliquis ordinatur ad dispensationem sacramentorum: sed sacramenta possunt dispensari a bonis, et malis; ergo non requiratur bona vita.

2. PRAETEREA. Non est majus ministerium, quod Deo in sacramentis exhibetur, quam quod ipsi corporaliter adhibetur: sed a ministerio ipsius corpo-

rali non repulit Dominus mulierem peccatricem, et infamem, ut patet Luc. 7.; ergo nec a ministerio ejus in sacramentis tales sunt amovendi.

3. PRAETEREA. Per omnem gratiam datur aliquod remedium contra peccatum: sed illis, qui habent peccatum, non debet aliquod remedium denegari, quod eis valere possit: cum ergo in sacramento ordinis gratia conferatur, videtur quod debeat etiam peccatoribus hoc sacramentum dari.

SED CONTRA. Levit. 21.: *Homo de semine Aaron, qui habuerit maculam, non offeret panes Deo suo, nec accedet ad ministerium ejus*: sed « per maculam », ut dicit Gloss. (*interl. et ordin. Hesych.*), « omne vitium intelligitur »; ergo ille, qui est aliquo vitio irretitus, non debet ad ministerium ordinis admitti.

Praeterea. Hieronymus dicit (*super illud Tit. 3. : Nemo te contemnat*) quod « non solum episcopi, presbyteri, et diaconi debent magnopere providere, ut cunctum populum, cui praesident, sermone, et conversatione praeceant; verum etiam inferiores gradus, et omnes omnino, qui domui Dei serviunt, quia vehementer Ecclesiam Dei destruit, meliores esse laicos, quam clericos »; ergo in omnibus ordinibus requiritur sanctitas vitae.

RESPONDEO dicendum, quod, sicut Dionysius dicit in cap. 3. Eccles. Hier. (*sub fin.*), « ut subtiliores, et clariores essentiae repletae influxu solarium splendorum lumen in eis supereminens ad similitudinem solis ad alia corpora invehunt: sic in divino omni non est audendum aliis ducem fieri, nisi secundum omnem habitum suum factus sit Deiformissimus, et Deo similimus ». Unde cum in quolibet ordine aliquis constituatur dux aliis in rebus divinis, quasi praesumptuosus mortaliter peccat, qui cum conscientia peccati mortalis ad ordines accedit: et ideo sanctitas vitae requiritur ad ordinem de necessitate praecepti, sed non de necessitate sacramenti: unde si malus ordinatur, nihilominus ordinem habet, tamen cum peccato.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sicut vera sacramenta sunt, quae peccator dispensat, ita verum sacramentum ordinis recipit: et sicut indigne dispensat, ita indigne recipit.

AD SECUNDUM dicendum, quod illud ministerium erat tantum in executione corporalis obsequii, quod etiam licite peccatores facere possunt. Secus autem est de ministerio spirituali, ad quod applicantur ordinati, quia per ipsum efficiuntur medii inter Deum, et plebem; et ideo debent bona conscientia nitere quoad Deum, et bona fama quoad homines.

AD TERTIUM dicendum, quod aliquae medicinae sunt, quae exigunt robor naturae, alias cum periculo mortis assumuntur, et aliae sunt, quae debilibus dari possunt: ita etiam in spiritualibus quaedam sacramenta sunt ordinata ad remedium peccati; et talia peccatoribus sunt exhibenda, sicut baptismus, et poenitentia; alia vero, quae perfectionem gratiae conferunt, requirunt hominem per gratiam confortatum.

ARTICULUS II.

146

UTRUM REQUIRATUR SCIENTIA TOTIUS SACRAE SCRIPTURAE.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod requiratur scientia totius sacrae Scripturae, quia ille debet habere legis scientiam, a cujus ore lex requiritur: sed laici legem requirunt de ore sacerdotis, ut patet Malach. 2.; ergo ipse debet legis totius habere scientiam.